

Rapport

Rapport naar aanleiding van een onderzoek uit eigen beweging naar de behandeling van bezwaarschriften door het ABP namens de minister van Defensie.

Datum: 29 oktober 2013

Rapportnummer: 2013/158

Aanleiding

De Nationale ombudsman heeft signalen ontvangen dat veel beslissingen op bezwaar in militaire invaliditeitskwesties die in mandaat door het ABP worden genomen namens de minister van Defensie, worden vernietigd door de bestuursrechter. Dit was aanleiding om een onderzoek uit eigen beweging te starten.

Bezwaarschriften dienen objectief en ex-nunc (d.w.z. naar de stand van zaken op het moment van behandeling van het bezwaarschrift) te worden behandeld. Het moet een totale heroverweging van de primaire beschikking zijn. Het doel van de bezwaarschriftprocedure is om als zeef te werken en zo het aantal beroepsprocedures bij de rechtbank te beperken. Indien veel bezwaarschriften in beroep door de rechtbank worden vernietigd, geeft dat een indicatie dat de kwaliteit van de beslissing op bezwaar te wensen over laat.

Informatie van de minister van Defensie

De Nationale ombudsman heeft bij de minister van Defensie gegevens die zien op de beslissingen op bezwaar en eventueel hierop volgende beroepsprocedures over de jaren 2010, 2011 en 2012 opgevraagd. Deze gegevens heeft de Nationale ombudsman op 12 juni 2013 en 8 augustus 2013 ontvangen.

De minister liet weten dat de informatiesystemen van het ABP waarin de bezwaar- en (hoger)beroepszaken in de jaren 2010 en 2011 werden geregistreerd sinds het najaar van 2011 niet meer in gebruik zijn omdat het systeem te weinig informatie bood. Hierdoor kon het ABP niet op alle door de Nationale ombudsman gestelde vragen antwoord geven.

Voor zover van belang voor het onderzoek, liet de minister het volgende weten.

Beslissingen op bezwaar

In 2010 nam het ABP namens de minister 252 beslissingen op bezwaar. Van deze beslissingen werden er 43 gegrond verklaard, 93 ongegrond verklaard, waren er 6 niet ontvankelijk en werden er 110 bezwaarschriften ingetrokken.

In 2011 nam het ABP namens de minister 410 beslissingen op bezwaar. Van deze beslissingen werden er 85 gegrond verklaard, 176 ongegrond verklaard, waren er 17 niet ontvankelijk en werden er 132 bezwaarschriften ingetrokken.

In 2012 nam het ABP 333 beslissingen op bezwaar namens de minister. De minister specificeerde dit verder niet.

Vernietigd in beroep door rechtbank

In 2010 heeft de bestuursrechter in 16 beroepszaken uitspraak gedaan. Hiervan werden er vier gegrond verklaard. Er is niet meer te achter halen of er hoger beroep tegen de gegrond verklaarde zaken is ingesteld door de minister.

In 2011 heeft de bestuursrechter in 44 beroepszaken uitspraak gedaan. Hiervan werden er 15 gegrond verklaard. Tegen zes zaken die door de bestuursrechter gegrond zijn verklaard is door de minister hoger beroep in gesteld. Hier is nog geen uitspraak van.

Over het jaar 2012 liet de minister weten dat van de 57 beroepszaken er nog 30 in behandeling zijn bij de rechtbank Den Haag. In 27 zaken is inmiddels uitspraak gedaan. De rechter heeft twee zaken gegrond verklaard, en een zaak gedeeltelijk gegrond. Tegen de twee gegrond verklaarde zaken is hoger beroep in gesteld door de minister.

Beoordeling

De Nationale ombudsman heeft niet gekeken naar de inhoud van de beslissingen op bezwaar. Een dergelijk inhoudelijk oordeel is voorbehouden aan de bestuursrechter, en (later) de Centrale Raad voor Beroep. Dit onderzoek richt zich op de vraag of er vraagtekens gezet kunnen worden bij het aantal zaken dat door de bestuursrechter in beroep vernietigd wordt, en of dat aanleiding geeft om te kijken wat hiervan de oorzaak is.

Het vereiste van goede voorbereiding houdt in dat de overheid alle informatie verzamelt die van belang is om een weloverwogen beslissing te nemen. Dit vereiste brengt onder meer met zich mee dat de burger er op mag vertrouwen dat er door de betrokken overheidsinstelling een zorgvuldige heroverweging in de bezwaarprocedure plaatsvindt van de eerder genomen beslissingen zodat de burger geen nodeloze procedures behoeft te voeren bij de rechter.

Er bereikten de Nationale ombudsman signalen dat de bestuursrechter veel beslissingen op bezwaar in militaire invaliditeitskwesties, die in mandaat door het ABP werden genomen namens de minister van Defensie, vernietigde. De minister legde uiteindelijk cijfers over uit 2010, 2011 en 2012. Hoewel die cijfers beperkt zijn, bieden zij voldoende informatie voor de ombudsman om een oordeel te geven.

Uit het aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften over 2010 en 2011 leidt de Nationale ombudsman allereerst af dat wel degelijk in de bezwaarfase door de ABP een heroverweging van de beslissing plaatsvindt. Immers, zowel in 2010 als in 2011 is verhoudingsgewijs gezien een substantieel deel van de bezwaarschriften gegrond verklaard. Wat betreft de aantallen door de bestuursrechter gegrond verklaarde beroepszaken is de Nationale ombudsman van oordeel dat uit de door de minister overgelegde cijfers over de jaren 2010, 2011 en 2012 niet de conclusie kan worden

getrokken dat er buitensporig veel beslissingen op bezwaar worden vernietigd. De genoemde aantallen roepen geen indringende vragen op. Daarbij is de Nationale ombudsman zich bewust van het feit dat de bestuursrechter in een groot deel van de zaken over 2012 nog geen uitspraak heeft gedaan. Dit zal echter naar verwachting niet af doen aan het reeds geschetste beeld. De minister van Defensie heeft dan ook niet in strijd gehandeld met het vereiste van goede voorbereiding.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De onderzochte gedraging van de minister van Defensie is behoorlijk.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer